

Slovenská obchodná inšpekcia (ďalej len „SOI“) na základe každoročných negatívnych zistení v sortimentnej skupine vianočných svetelných reťazcov vykonala v závere roka 2019 celoslovenskú kontrolnú akciu zameranú na dodržiavanie technických požiadaviek tejto sortimentnej skupiny.

Podľa zákona č. 56/2018 Z. z. o posudzovaní zhody výrobku, sprístupňovaní určeného výrobku na trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 56/2018 Z. z.“) patria svetelné reťazce medzi určené výrobky, ktoré predstavujú zvýšené riziko ohrozenia bezpečnosti, zdravia, majetku osôb, životného prostredia alebo iného verejného záujmu, na ktorého zmiernenie alebo odstránenie sú stanovené základné požiadavky v príslušných technických predpisoch. Technické požiadavky vianočných svetelných reťazcov stanovuje nariadenie vlády SR č. 148/2016 Z. z. o sprístupňovaní elektrického zariadenia určeného na používanie v rámci určitých limitov napätia na trhu (ďalej len „NV SR č. 148/2016 Z. z.“), ktoré sú bližšie konkretizované v STN EN 60598-1 Svietidlá. Časť 1: Všeobecné požiadavky a skúšky v spojení s STN EN 60598-2-20 Osobitné požiadavky na svetelné reťazce.

Výrobca pred uvedením svetelných reťazcov na trh musí zabezpečiť ich posúdenie zhody s predpísanými požiadavkami a:

- vypracovať technickú dokumentáciu,
- vydať vyhlásenie o zhode,
- označiť značkou CE,
- uviesť na výrobok svoje obchodné meno alebo ochrannú známku a sídlo, miesto podnikania alebo adresu, na ktorej je možné ho zastihnúť,
- označiť modelom, typom alebo sériou, ktorý umožní identifikáciu svetelného reťazca,
- označiť ďalšími povinnými technickými informáciami podľa harmonizovaného technického predpisu,
- vypracovať a priložiť k svetelnému reťazcu návod na použitie a bezpečnostné pokyny.

Poznámka

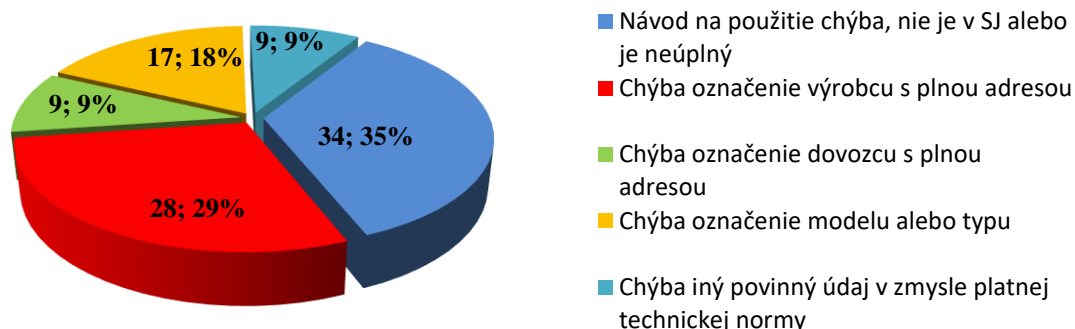
Pokiaľ je nepraktické vyššie uvedené povinné údaje uvádzať priamo na výrobku alebo technické prevedenie niektorých svetelných reťazcov to neumožňuje, uvedú sa na trvale neodstrániteľnej návslečke či štítku pripevnenom na kábli reťazca.

Výsledky kontroly

Kontrola na trhu SR bola zameraná na kontrolu povinnosti označovania povinnými údajmi, návodov na použitie a kontrolu technických vlastností.

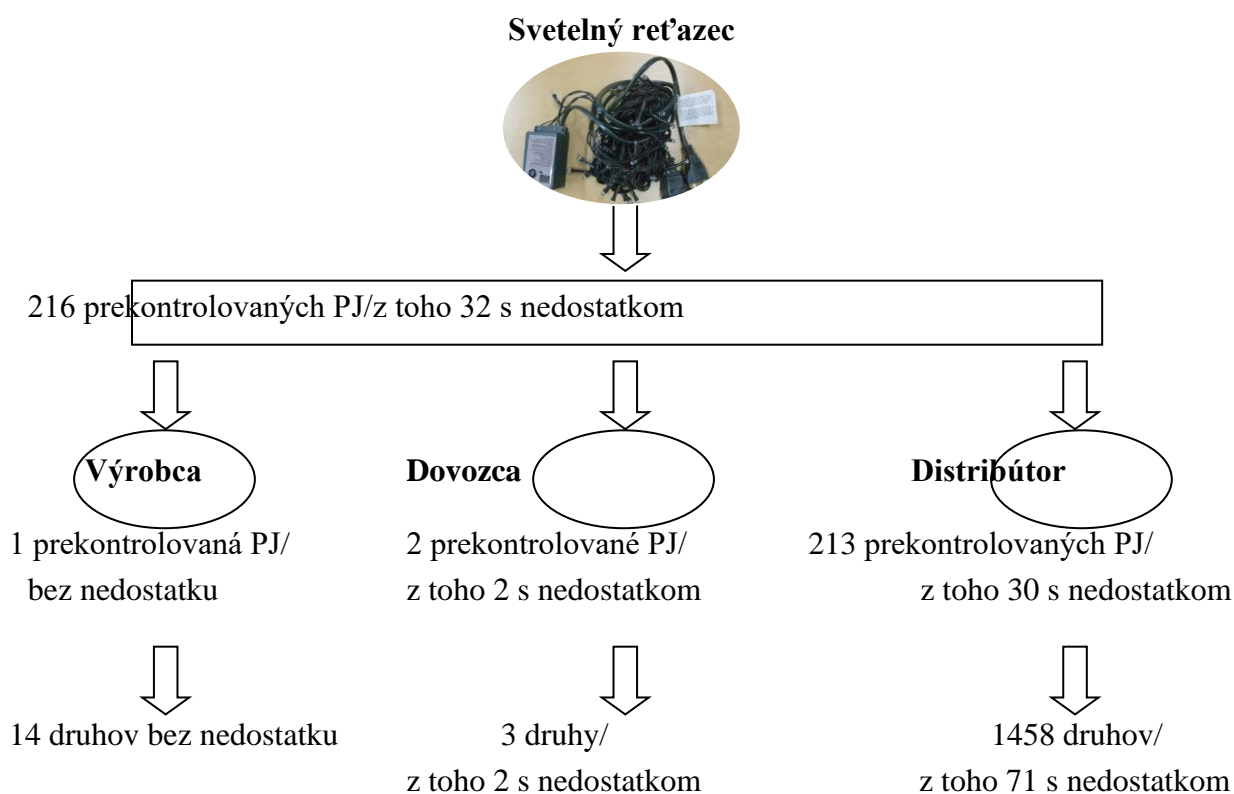
V sledovanom období vykonala SOI kontroly v **216 prevádzkových jednotkách** (ďalej len „PJ“) v rámci celého Slovenska. Nedostatky boli zistené v **32 PJ**, čo predstavuje **14,81%**. Celkovo bolo prekontrolovaných spolu **1475 druhov** reťazcov v celkovej hodnote **87 704,39 €**. Nedostatky boli zistené na **73 druhov** v celkovej hodnote **9 844,10 €**, čo predstavuje **4,95%**.

Graf č. 1 – Prehľad zistených nedostatkov

Najčastejším zisťovaným nedostatkom bol chýbajúci alebo neúplný návod na použitie, resp. tento nebol v štátnom jazyku a chýbajúce označenie menom alebo obchodnou známkou výrobcu s plnou adresou. Spolu tieto 2 nedostatky tvorili 62,64% z celkového počtu zistených nedostatkov. Pod pojmom iný chýbajúci údaj si možno predstaviť údaj o menovitom napätí alebo rozsahu menovitého napätia celého (kompletného) reťazca, o menovitom príkone alebo rozsahu menovitého príkonu celého (kompletného) reťazca, značke svietidla triedy II a značke svietidla triedy III, ak sú aplikovateľné. 1 druh svetelného reťazca vykazoval súbežne viaceré nedostatky.

Graf č. 2 – Prehľad výsledkov kontrol z hľadiska postavenia kontrolovanej osoby v distribučnom reťazci

Ako z uvedeného vyplýva, 98,6 % kontrol a 98,8 % druhov bolo prekontrolovaných u hospodárskych subjektov v postavení distribútor, pričom tento pojem zahŕňa aj predávajúceho. Z uvedeného možno konštatovať, že na území SR sa výrobcov a dovozcov svetelných reťazcov nachádza len minimum. Povinnosti výrobcov, dovozcov a distribútorov svetelných reťazcov sú stanovené v § 5, § 7 a § 8 zákona č. 56/2018 Z. z..

Na overenie technických vlastností odobrali inšpektori SOI celkom **25 druhov** výrobkov z priamej ponuky pre spotrebiteľov. Výsledky skúšania akreditovaným laboratóriom preukázali, že:

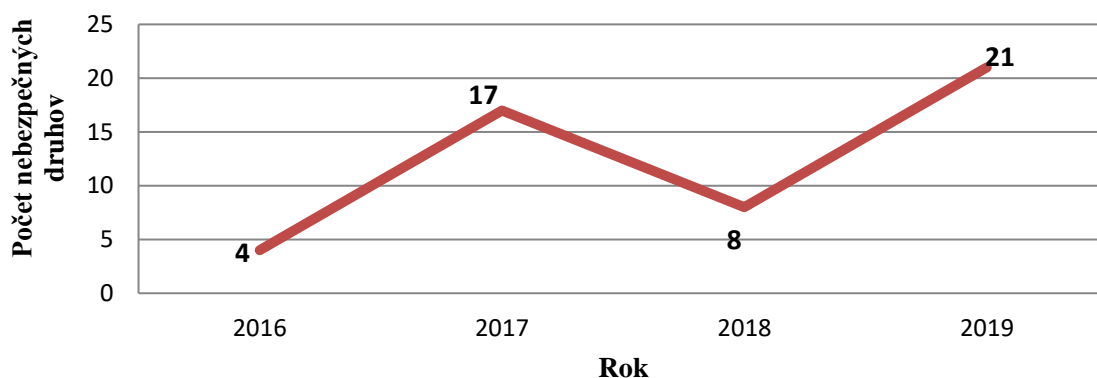
- **2 druhy** vyhoveli stanoveným technickým požiadavkám,
- **2 druhy** neboli v zhode s požiadavkami technických predpisov, pričom výrobca 1 druhu bol so sídlom v EÚ a 1 druh mal výrobcu z 3 krajín,
- **21 druhov** predstavovalo pre spotrebiteľa závažné riziko ohrozenia zdravia a sú nebezpečnými výrobkami.

Jeden druh nezhodného výrobku vyrobeného výrobcom so sídlom v EÚ oznámila SOI príslušnému hospodárskemu subjektu, že tento nespĺňa požiadavky smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2014/35/EÚ z 26. februára 2014 o harmonizácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa sprístupnenia elektrického zariadenia určeného na používanie v rámci určitých limitov napätia na trhu a príslušných noriem. Hospodársky subjekt zareagoval a zaslal k zisteným nedostatkom svoje vyjadrenie a opatrenia na ich odstránenie. Následne bolo inšpektormi SOI overené, že hospodársky subjekt naozaj vykonal navrhované opatrenia.

Nasledujúce zistené nedostatky môžu predstavovať nebezpečenstvo úrazu elektrickým prúdom a vzniku požiaru:

- nedostatočná mechanická pevnosť svetelného reťazca - možný prístup k živým častiam,
- nedostatočný prierez vodiča,
- nedostatočná odolnosť voči vode,
- nedostatočná dĺžka medzi vidlicou a prvou objímkou.

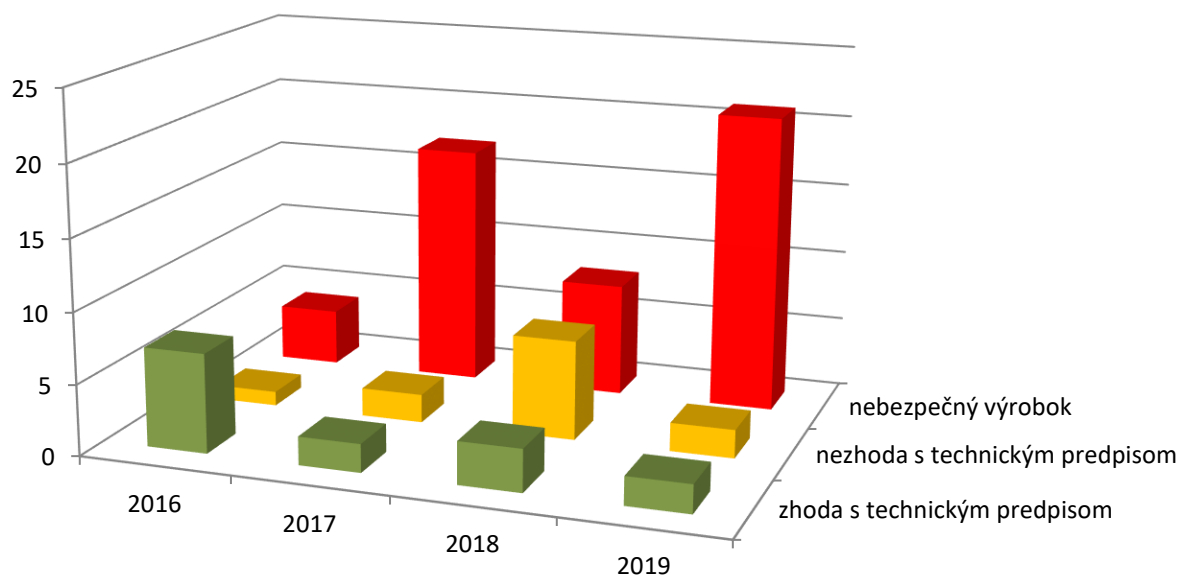
Graf č. 3 – Vývoj výskytu nebezpečných svetelných reťazcov na trhu SR na základe vykonaných skúšok od roku 2016

V roku 2019 SOI zistila na trhu SR najviac nebezpečných výrobkov v sortimentnej skupine svetelných reťazcov za posledné 4 roky. Za zmienku stojí zistenie, že u jednej kontrolovanej osoby bolo zistených spolu 12 druhov nebezpečných svetelných reťazcov v celkovej hodnote 10 708,07 € . Ide o svetelné reťazce od 2 výrobcov so sídlom v Poľsku. Ide o veľmi negatívne zistenie aj vzhľadom na to, že nebezpečné druhy od týchto výrobcov boli zistené aj v roku 2018.

Všetky nebezpečné výrobky zistené na trhu SR boli SOI notifikované do systému RAPEX. SOI patrí medzi krajiny EÚ s najväčším počtom nahlasovaných nebezpečných svetelných reťazcov do systému RAPEX.

Graf č.4– Grafické porovnanie výsledkov skúšok vianočných svetelných reťazcov za posledné 4 roky t. j. za roky 2016, 2017, 2018 a 2019

	2016	2017	2018	2019
zhoda s technickým predpisom	7	2	3	2
nezhoda s technickým predpisom	1	2	7	2
nebezpečný výrobok	4	17	8	21

Záver

Svetelné reťazce patria medzi sezónne výrobky, ktoré však využíva široké spektrum spotrebiteľov. Je preto nevyhnutné, aby ich výrobcovia venovali náležitú pozornosť najmä ich bezpečnosti. Z celkového počtu odobraných druhov svetelných reťazcov na overenie ich skutočných vlastností skúšaním nevyhovelo až 23 druhov, čo predstavuje 92%. Skutočnosť, že až 21 druhov z nich predstavovalo pre spotrebiteľa závažné riziko ohrozenia zdravia a boli nebezpečnými výrobkami, len dokresľuje nepriaznivý postoj výrobcov v tomto sortimente

k dodržiavaniu platnej legislatívy, menovite v časti ich vlastností. Z pohľadu účelu použitia svetelných reťazcov spotrebiteľmi ide o závažné negatívne zistenie, ktoré poukazuje na potrebu v pokračovaní overovania, či vlastnosti, ktoré deklarujú ich výrobcovia, naozaj zodpovedajú skutočnosti.

Pretože výsledky kontrolnej akcie preukázali neuspokojivú úroveň nielen v plnení technických požiadaviek, ale aj iných povinností vyplývajúcich z NV SR č. 148/2016 Z. z., vymedzuje SOI pokračovať v kontrolách týchto výrobkov aj v budúcnosti.

SOI každoročne zverejňuje na svojej webovej stránke www.soi.sk informácie pre spotrebiteľov, aby venovali zvýšenú opatrnosť pri kúpe vianočných svetelných reťazcov a uprednostnili predajcov so stálym miestom predaja pre prípadnú možnosť reklamácie výrobku. Spotrebiteľia by si mali pred kúpou výrobku nechať tento rozbaľiť, predviesť a vyžiadať doklad o kúpe. Návod na použitie, podmienky záruky a iné informácie pre spotrebiteľa musia byť v slovenskom jazyku.

Pre ochranu spotrebiteľov uvádzame, že zoznam doteraz zistených druhov svetelných reťazcov, ktoré boli kvalifikované ako nebezpečné výrobky, a ktoré SOI zistila na trhu v Slovenskej republike v predchádzajúcich predvianočných obdobiach, je možné nájsť na webovej stránke v sekcii nebezpečné výrobky: <https://www.soi.sk/sk/Nebezpecne-vyroby/Narodny-trh-SR.soi>.

Prijaté opatrenia

1. Zo všetkých kontrol boli inšpektormi SOI spísané inšpekčné záznamy.
2. Na základe výsledku kontrol povinnosti označovania povinnými údajmi a návodov na použitie uložila SOI opatrenie v zmysle § 27 zákona č. 56/2018 Z. z., ktorým zabránila ďalšiemu sprístupňovaniu 73 druhov svetelných reťazcov v celkovej hodnote 9 844,10 €, ktoré nie sú v súlade s požiadavkami platných právnych predpisov. V prípade, ak kontrolovaná osoba sprístupňovala tieto výrobky nielen spotrebiteľovi ale aj ďalším

hospodárskym subjektom v distribučnom reťazci, SOI nariadila kontrolovanej osobe ich stiahnutie z trhu.

3. Na základe výsledkov skúšok:

- 1 druh nebol v zhode s požiadavkami technických predpisov, uložila SOI kontrolovanej osobe opatrenie, ktorým zakázala jeho ďalšie sprístupňovanie,
- 1 druh nebol v súlade s predpísanými požiadavkami, výrobca dobrovoľne odstránil zistený nedostatok na základe oznámenia SOI,
- 21 druhov predstavovalo pre spotrebiteľa závažné riziko ohrozenia zdravia a boli nebezpečnými výrobkami, uložila SOI kontrolovaným osobám opatrenie, ktorým zakázala ich ďalšie sprístupňovanie na trhu a nariadila ich stiahnutie z trhu a nariadila informovať spotrebiteľov o týchto nebezpečných výrobkoch.

Všetky vyššie uvedené opatrenia boli uložené v zmysle § 27 zákona č. 56/2018 Z. z..

4. Všetkých 25 druhov svetelných reťazcov odobraných z ponuky trhu, na ich posúdenie bezpečnosti a zhody s predpísanými požiadavkami, notifikovala SOI do systému ICSMS.

5. 21 druhov nebezpečných výrobkov zverejnila SOI na svojej webovej stránke www.soi.sk a súčasne ich notifikovala aj do systému RAPEX.